

روانشناسی
اجتماعی

صدیقه دانیالی

سرشناسه: دانیالی، صدیقیه، ۱۳۶۰-

عنوان و نام پدیدآور: روانشناسی اجتماعی/صدیقیه دانیالی.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات آها، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۹۶ص: مصور، جدول.

شابک: ریل ۷۰۰۰۰ ۱۸-۹-۷۵۳۵-۶۰۰-۹۷۸-

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه

موضوع روانشناسی اجتماعی-راهنمایی آموزشی(عالی)

موضوع: Social psychology--Study and Teaching (Higher)

رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ HM۱۰۱۹/د۲۹

رده بندی دیویی: ۳۰۴/۰۷۶

شماره کتابشناسی ملی: ۴۸۰۴۷۸۹

روانشناسی اجتماعی

صدیقیه دانیالی

- انتشارات: آ
- ویراستار: اکرم رحمدانی
- صفحه آرا: زهرا قرانی
- طراح جلد: زهرا قرانی
- مسئول اجرایی و آماده سازی: سمیر ناصح
- نوبت چاپ: اول ۱۳۹۶
- چاپ و صحافی: دانش
- شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
- قیمت: ۷۰۰۰ تومان
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۳۵-۱۸-۹
- ISBN: 978-600-7535-18-9

«این کتاب را بدون هولوگرام سادنا خریداری نکنید»

تلفن مرکز پخش: ۰۲۱-۶۶۹۶۹۹۱۰

۰۹۰۱۵۳۳۶۲۶۴

کلیه حق و حقوق محفوظ است.

هر گونه تقلید و استفاده از این اثر به هر شکل بدون اجازه کتبی انتشارات آها ممنوع است.

بیایید به حقوق دیگران احترام بگذاریم

دانشجوی عزیز، این کتاب حاصل دسترنج چندین ساله مؤلف، مترجم و ناشر آن است. تکثیر و فروش آن به هر شکلی بدون اجازه از پدیدآورنده کاری غیراخلاقی، غیرقانونی و غیرشرعی و کسب درآمد از دسترنج دیگران است، نتیجه این عمل نادرست، موجب رواج بیاعتمادی در جامعه و بروز بی‌آمدهای ناگوار در زندگی و محیطی ناسالم برای خود و فرزندانمان می‌گردد.

مقدمه ناشر ۵

مقدمه ۷

فصل نخست: روانشناسی اجتماعی چیست؟

تصویر کلی از روانشناسی اجتماعی ۱۳

تاریخچه روانشناسی اجتماعی ۱۴

ورود روانشناسی اجتماعی به ایران ۱۷

روانشناسی اجتماعی به دنبال چیست؟ ۱۸

چرا باید روانشناسی اجتماعی را مطالعه کرد؟ ۱۹

فصل دوم: رابطه روانشناسی اجتماعی با دیگر حوزه های علم

آیا روانشناسی اجتماعی یک دانش است؟ ۲۵

رابطه روانشناسی اجتماعی با علوم دیگر ۲۵

رویکردهای نوین در روانشناسی اجتماعی ۲۸

عوامل مؤثر بر شکل گیری رفتار اجتماعی ۲۹

فهرست

فصل سوم: فرهنگ و جامعه از منظر روانشناسی اجتماعی

مفهوم فرهنگ ۳۹

فرهنگ و رفتارهای اجتماعی ۴۰

عناصر اساسی فرهنگ ۴۱

ویژگی های فرهنگ ۴۳

خرده فرهنگ ۴۴

تفاوت های فرهنگی و تفاوت های رفتارهای اجتماعی ۴۵

شخصیت ۴۶

فرهنگ و شخصیت ۴۶

تاثیر شخصیت پایه بر روانشناسی اجتماعی ۴۸

فصل چهارم: نظریه در حوزه روانشناسی اجتماعی

نظریه به چه کار می آید؟ ۵۵

نظریه در حوزه روانشناسی اجتماعی ۵۵

فصل پنجم: نگاهی به پیدایش و تعاریف مکتب کنش متقابل بنیادین

- نگاه اجمالی ۷۱
- نظریات حوزه جامعه‌شناسی خرد ۷۲
- کنش متقابل نمادی ۷۷

فصل ششم: رفتار در گروه

- تعریف گروه ۸۵
- تقسیم‌بندی گروه‌های اجتماعی (انواع گروه) ۸۵
- گروه‌های دو نفره و سه نفره ۸۷
- رهبری در گروه ۸۸

- منابع ۹۲

مدت زمانی است که جامعه با ابزار تخصص‌گرایی، در مسیر تحول شگرف در افکار، علایق، سلیقه‌ها و زندگی فردی و اجتماعی و نیز حرفه‌های مختلف شغلی و ارتقاء روز افزون سطح فرهنگی گام نهاده است. در این میان صنعت نشر دانشگاهی می‌تواند نقش بسزایی در این تغییر و تحولات ایفا کند، اما امروز این صنعت با فراز و نشیب‌های بسیاری روبه‌روست که موجب کاهش تیراژ و به تبع آن کاهش کیفیت کتب دانشگاهی شده است. رفع این معضلات و شکوفایی بیش از پیش صنعت نشر دانشگاهی نیازمند اراده و عزم همه ذینفعان از جمله ناشران دانشگاهی، اساتید دانشگاه و دانشجویان است. از این رو گروه آموزشی آها متشکل از جمعی از صاحب‌نظران، اساتید دانشگاه و مؤلفان کتب دانشگاهی، مبادرت به انتشار کتب دانشگاهی و با الگو برداری از ناشران مطرح دنیا همچون مگرا هیل در خصوص ارائه خدمات جنبی به اساتید و دانشجویان اقدام به راه‌اندازی سامانه‌ای برای ارتباط بین اساتید، دانشگاه و ناشران با نام **کتاب‌پوشان** با همکاری جمعی از ناشران دانشگاهی نموده است تا علاقمندان بتوانند علاوه بر خرید کتاب، از خدماتی ویژه در روستای وظیفه اصلی تدریس و تحصیل خود بهره‌مند شوند. این گروه اعتقاد دارد که صرفاً نباید به نشر کتاب اکتفا کرد چرا که امروزه بسترهای بسیاری برای انتقال دانش وجود دارد که باید همراه با استاد و دانشجویان به این بسترها نیز آموزش را تجربه نمود. در حال حاضر جمع زیادی از اساتید و دانشجویان عضو سامانه آموزشی آها هستند. خدمات آها از قبیل محتوای آموزشی در قالب اینفوگراف‌های آموزشی، طرح درس، فایل‌های پاورپوینت، سؤالات تمرینات و آزمون‌های مجازی مربوط به کتاب از طریق آموزش مجازی آنلاین و آفلاین استفاده می‌کنند که در ادامه به آشنایی بیشتر مدرسان و دانشجویان به شرح هر یک از این فعالیت‌ها می‌پردازیم. آموزش مجازی می‌تواند در کنار کتاب مکمل بسیار خوبی برای یادگیری مفاهیم آموزشی باشد از این رو به ازای کتب منتشر شده توسط انتشارات آها، یک درس در سامانه آموزش مجازی دایر می‌شود که اساتید محترم می‌توانند از طریق آن نسبت به بارگذاری و دریافت مطالب کمک آموزشی، برگزاری آزمون، درج و بارگذاری پروژه‌ها و تکالیف دانشجویان با زمان بندی تعیین شده توسط استاد و مباحث پیرامون موضوع درسی و ارسال پیام گروهی به دانشجویان در تالار گفتگو اقدام نمایند. ارزیابی و سنجش آموزش همواره دغدغه و نگرانی اساتید و دانشجویان بوده است و برگزاری آزمونی با سطح علمی معتبر، که سؤالات آن توسط بسیاری از اساتید، طراحی و تنظیم شده است می‌تواند کمک شایان‌ذکری به سنجش دانشجویان و حتی ارزیابی آموزش یک استاد نماید. به منظور تسهیل و بهبود فرایند آموزشی به ازای هر کدام از کتب منتشر شده توسط آها یک آزمون آنلاین سراسری با همکاری جمعی از اساتید دانشگاه در کل کشور برگزار می‌شود. سؤالات این آزمون توسط اساتید در

بانک سؤالات طبقه بندی شده و به صورت تصادفی در اختیار دانشجویان قرار می گیرد تا دانشجویان در بازه زمانی مشخص در روز برگزاری آزمون به صورت آنلاین به سؤالات پاسخ دهند و پس از اتمام آزمون، نمره خود را دریافت نمایند. این آزمون در ایام امتحانات میان ترم برگزار می شود و بسیاری از اساتید، این آزمون را با هماهنگی با مراکز آموزشی خود به عنوان آزمون میان ترم برگزار می کنند.

گروه آموزشی آها که ابتدا با دروس مهارت های مشترک دانشگاه جامع علمی کاربردی شروع به انتشار کتب درسی دانشگاهی نمود، اینک قصد دارد با توجه به استقبال اساتید دانشگاه، تألیف و انتشار کتب سایر دانشگاه ها را نیز در دستور کار قرار داده و خدمات خود را برای اساتید دانشگاه های دیگر گسترش دهد.

انتشارات آها، شعار «مشارکت بیشتر از شما و خدمات بیشتر از آها» را سرلوحه کار خود قرار داده و بر این اساس تنها کتاب منتشر نمی کند بلکه طیفی از خدمات و محتواهای آموزشی را در اختیار اساتید و دانشجویان عزیز قرار می دهد. آها گرچه گزینه های بسیار زیادی را بابت این خدمات متحمل شده است اما این مهم را جزء تعهدات خود می داند که همانطور که سابقاً احترام معرفی کتب به دانشجویان خود به آها اعتماد می کنند، آها نیز همه توان خود را برای افزایش کیفی تدریس و تکرار خواسته بست و سهم عمده ای از سود حاصل از فروش کتاب ها را در قالب خدمات مذکور در اختیار اساتید قرار خواهد داد.

امید است با همت و تلاش نشر آها و همکاری اساتید معترم دانشگاه بتوان قدم مؤثری در جهت خدمات بیشتر به قشر فرهیخته کشور و اعتلای صنعت نشر دانشگاهی برداشته.

مهدی سعیدی کیا

مدیر مسئول انتشارات آها

این کتاب به منظور شناخت و تبیین اندیشه‌های موجود در رشته روانشناسی اجتماعی نگاشته شده است. امروزه با توجه به گسترش روابط میان افراد، رشد فضاهای مجازی و دگرگون شدن شیوه زندگی مردم، شناخت رفتار آدمی در جامعه امری اجتناب‌ناپذیر گردیده است و کتاب پیش رو سعی نموده تا با زبانی ساده به تبیین این دسته از شناخت‌ها نگارش شود. از سوی دیگر با توجه به گسترش علوم میان رشته‌ای و استقلال رشته‌های علوم انسانی، حوزه‌های میان رشته‌ای بیش از گذشته خواهان داشته و برآستی نیاز به درک شاخه‌های زیر مجموعه آن بیش از گذشته احساس می‌شود و لذا این کتاب با هدف حداقل پاسخ دادن به سوالات در حوزه روانشناسی اجتماعی و رشته‌های تحصیلی چون، جامعه‌شناسی، علوم ارتباطات و روابط عمومی، مددکاری اجتماعی، مدیریت فرهنگی، روانشناسی، مطالعات فرهنگی و... و نیز دانشجویان مقطع کاردانی، کارشناسی و علاقمندانی که با این حوزه آشنایی ندارند نگارش و سعی گردیده است تا با ساده‌سازی مطالب و تئوری‌ها و استفاده از مثال‌های ساده به خواننده کمک بیشتری شود.

کتاب در شش فصل تنظیم و ارائه گردیده است که فصل یکم آن شامل تعریف کلی از روانشناسی اجتماعی است و هدف آشنایی خواننده با این رشته، برک رابطه و چگونگی زایش آن در طول زمان مخصوصاً چگونگی شکل‌گیری و گسترش آن در دانشگاه مجامع علمی ایران است. در فصل دوم نیز سعی گردیده است بطور خلاصه رابطه این علوم نوپا با سایر علوم ترسیم شود. در فصل سوم نیز به بررسی روانشناسی اجتماعی وجود دارد مورد واکاوی قرار گیرد، چرا که شناخت چگونگی خلق هر امری می‌تواند به درک بهتر آن کمک شایانی را نماید.

فصل سوم که بیشترین نزدیکی را با حوزه علوم اجتماعی و ارتباطات در خود دارد به چگونگی رابطه بین فرهنگ و روانشناسی اجتماعی می‌پردازد و به دنبال آن است تا خواننده را با مراحل و رونق‌های ارتباطی این رشته و حوزه‌های تخصصی شکل‌گیری رفتار و امکان شناخت و تجزیه و تحلیل آن آشنا کند. نکته‌ای که بیان شده است فراگیری علوم انسانی بیش از هر چیزی در گرو فهم نظریات است چرا که نظریه و تئوری‌پردازی همچون چراغی است که راه تحقیق و تفسیر را روشن می‌سازد، فلذا در فصل چهارم سعی گردیده است تا حاصل تحقیقات و نظریات که عموماً با سرفصل‌های کتب دانشگاهی ارائه شده از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تطابق دارد، انتخاب و تشریح شود. نکته قابل بیان آن است که سعی گردیده تا با زبان علمی و سهولت یادگیری این نظریات در قالب مثل بیان شود تا امکان درک کامل و برقراری ارتباط میان دانشجو و نظریات علمی با تطابق بیشتری صورت پذیرد.

چگونگی شکل‌گیری نظریه کنش متقابل نمادین که یکی از مهمترین مکاتب علوم اجتماعی و روانشناسی (حوزه خرد دامنه) در جهت چگونگی تاثیرگذاری و تاثیرپذیری فرد و جامعه را شامل می‌شود نیز فصل پنجم را به خود

اختصاص داده و در فصل ششم نیز سعی گردیده تا به چگونگی شکل‌گیری رفتار در گروه، شاخص‌های گروه و نقش رهبری در آن اشاره شود. آنچه می‌بایست در این فصل بدان توجه شود اهمیت موضوع رفتار در جامعه (گروه) است چرا که آدمی در طول حیات خویش همواره در گروه‌های اجتماعی عضو شده و رفتارها و کنش‌های اجتماعی متنوعی را از خود بروز داده است و شناخت این رفتارها به شناخت بهتر خویش و محیط پیرامون منجر خواهد شد. منابع و کتب کثیری در زمینه روانشناسی اجتماعی نگاشته شده است که هر کدام به نوبه خود جزء کتب ممتاز و کاربردی در نظر گرفته می‌شود و در این اثر نگارنده سعی نموده است تا با مرور تمامی کتب شاخص در روانشناسی اجتماعی و استفاده از نظریات و گفته‌های اندیشمندان این حوزه با زبانی ساده و حجم مناسب کتاب، به ارایه اطلاعات علمی بر این زمینه بپردازد. امید است تلاش‌های انجام شده در راه فهم علوم انسانی و کمک اندکی به جامعه دانشگاهی و دانشجویان کشور عزیزمان ایران راهگشا باشد.

همچنین خاطر نشان می‌شود، نگارش این کتاب در سال ۱۳۹۴ به پیشنهاد انتشارات آها که چندی است، همت بر نشر کتب آموزشی-دانشگاهی گماشته و در این مدت توانسته نقش شایانی را در فراگیری دانش نزد دانشجویان، بخصوص علاقمندان به حوزه علوم انسانی داشته باشد آغاز شد و این امر مقدر نبود مگر با پیگیری‌های مجدانه همکارانم خانم‌ها سمیرا ناطقی و زهرا قرایی در مترادفات که از آنان سپاسگزارم. همچنین از دانشجویانم در رشته‌های روابط عمومی، مدیریت فرهنگی و مددکاری اجتماعی که مباحث کلاسی مان در طول سالهای گذشته دست آوردی گشت برای تدوین کتاب پیشرو تشکر دارم.

قدردان زحمات و دلگرمی‌های استاد فرزانه ام مهندس غلامعلی اسمعیل که بر همت نگارنده و بر غنای کتاب افزود، بوده و بی تردید جادارد تا از همسر گرانمایه ام میثم صفوی که بر همتان کتاب و اصلاحات آن نظارت داشته و همراهی ام نموده است نیز قدر دانی نمایم.

در پایان از آقای مهندس مهدی سعیدی کیا مدیر انتشارات آها که نقش ایشان در تهیه و رسیدن مجموعه کتاب‌های آموزشی دانشگاهی آها غیر قابل انکار است و رابطه مولف و ناشر را از یک نگارش حاصل به اطلاع ای دوسویه توأم با احترام و اعتماد تبدیل نموده تشکر می‌نمایم، چرا که با مجموعه فرهنگی علمی خویش توانسته است به جامعه علمی خدمات ارزنده را ارائه دهد.

صدیقه دانیالی

کرج - بهار ۱۳۹۶